

PO Conferentie

5 februari 2020

Domstad Utrecht, Koningsbergerstraat 9, Utrecht

Ontmoetingsplek voor leerkrachten in het basisonderwijs, pabo-docenten, schoolleiders en onderzoekers uit de regio Utrecht

Openingslezing - 15:00 - 15:55 uur

De geheime wereld van kattencommunicatie - spreek jij al kats?

Waarom zitten katten graag in dozen? Strijken ze hun snoet langs je broekspijp en poept je kat niet in jouw tuin, maar wel in de tuin van de burens? Dieren communiceren anders dan mensen, maar zeggen net zoveel. Wij begrijpen het alleen niet zo goed. Tijdens de openingslezing ontcijferen we met gedragsbioloog Claudia Maureen Vinke enkele katse communicatiecodes, en bespreken we hoe haar onderzoek vertaald kan worden naar lessen voor basisschoolleerlingen.

Vinke werkt als universitair docent-onderzoeker in de Gedragskliniek voor Dieren bij de Faculteit Diergeneeskunde (UU). In haar onderzoek richt zij zich op dierenwelzijn, diergedrag en ontwikkeling van gedragsproblemen bij dieren.

Met aansluitend een praktische vertaalslag door twee leerkrachten:

Joran Visée (Eben Haëzerschool) en Sara Brachten (Kameleon, Den Dolder).

Workshopronde 1 - 16.00 - 16.55 uur

Werkgroep 1 - zaal 1.47

Creatief Probleemoplossen meetbaar maken in het basisonderwijs	Werkplaats
<i>Mare van Hooijdonk, Universiteit Utrecht</i>	<i>Lieke Harleman, Onder de bogen</i>
Leerkrachten vinden het stimuleren van het bedenken van creatieve ideeën bij leerlingen wel belangrijk, maar vinden het vaak lastig om te bepalen waar een leerling nu precies goed en minder goed in is en wat goede interventies zijn (Davies, 2014). In ons onderzoek hebben we taken ontwikkeld voor de bovenbouw en onderzocht of leerkrachten de creativiteit van hun leerlingen kunnen beoordelen.	Plan 1. Wat zijn effectieve manieren om binnen IPC een creatief proces bij leerlingen te begeleiden? Plan 2. In hoeverre biedt de opgestelde visie houvast voor het professioneel handelen?

Werkgroep 2 – zaal 2.12

Leestheater	Redzaamheidslezen
<i>Marije Korevaar & Mirthe van der Meulen, Universiteit Utrecht</i>	<i>Luc Koning, Pravoo</i>
Het leesplezier en de leesprestaties van Nederlandse kinderen en jongeren blijken flink te dalen. Daarom hebben wij gezocht naar een manier om het leesonderwijs motiverend en efficiënt vorm te geven. Zodoende kwamen wij bij een interventie, genaamd 'Leestheater'. Leestheater is een theatrale vorm van technisch lezen, waarbij kinderen in groepjes oefenen met het lezen van een theatertekst.	Redzaamheidslezen is het 'gewone' lezen. Vanaf 2018 volgen we 3200 kinderen gedurende 5 jaar (tot eind groep 7) die niet meer aangespoord worden om snel te lezen, maar aangespoord worden om nauwkeurig te lezen en zich te realiseren dat goed lezen ook vooral tekstverwerkend lezen is (redzaamheidslezen). We vertellen erover in deze werkgroep.

Werkgroep 3 – zaal 2.32

Motiverend Lesgeven	Werkplaats
<i>Lisette Hornstra, Universiteit Utrecht</i>	<i>Margriet Kouwenhoven, Kleine Dichter</i>
Voor veel leerkrachten is het een uitdaging om leerlingen te motiveren voor het onderwijs. We laten iets zien van ons onderzoek en de training voor docenten in het basis- en voortgezet onderwijs die we ontwikkeld hebben.	Hoe worden leerkrachten vaardiger in het begeleiden van sterke leerlingen, gericht op welbevinden, betrokkenheid en autonomie van de leerlingen?

Werkgroep 4 – zaal 2.28

Rekenvaardigheid in groep 6	Feedback tijdens de rekenles	Werkplaats
<i>Sophie Oudman, Dr. Bosschool</i>	<i>Brechje Schölvinc, Universiteit Utrecht</i>	<i>Roel Scholman, Achtbaan</i>
Hoe goed zijn leerkrachten in het inschatten van het niveau van hun leerlingen en leerlingen in het inschatten van hun eigen niveau?	Uit recent onderzoek is gebleken dat het verhogen van de zelfregulatie van leerlingen kan leiden tot hogere leerresultaten. De leraar speelt hierbij een cruciale rol, hij of zij kan namelijk de zelfregulatie van leerlingen verhogen door middel van feedback. We laten wat onderzoeksresultaten zien en hoe de training van leerkrachten is vormgegeven.	Hoe gaan leerkrachten te werk als het gaat om differentiatie (bij rekenen) in hun klas?

Werkgroep 5 – zaal 1.34

Programmeren binnen het vak Natuur en Techniek in de bovenbouw van de basisschool	Werkplaats
<i>Gerard Dummer, Hogeschool Utrecht</i>	<i>Esmee Stoel, Asch van Wijck</i>
In deze workshop maakt u kennis met de didactiek van programmeren zodat u met kinderen aan de slag kunt gaan in de bovenbouw van het basisonderwijs. Lessen uit dit onderzoek worden toegelicht en meegenomen in deze workshop zodat u handvatten heeft om zelf vorm te geven aan programmeren. Om aan deze workshop mee te kunnen doen moet u uw eigen laptop meenemen.	Een goed begin is het halve werk: Hoe kunnen leerkrachten de beginsituatie van hun klas met betrekking tot Onderzoekend en Ontwerpend Leren (OOL) effectief inschatten en op basis hiervan passende begeleiding bieden?

Werkgroep 6 – zaal 1.49

Gebruik van het digibord bij het vak wereldoriëntatie	Werkplaats
<i>Paula Bonekamp, Hogeschool Utrecht</i>	<i>Andrea Steenhuis, De Klim</i>
In deze workshop zal ik jullie als vakdidacticus geschiedenis meenemen in mijn onderzoek: ik wil weten wat de rol is van digibord/digitale methodes, in relatie tot het op peil houden van de vakdidactiek.	Welke leerlingvaardigheden ontwikkelen de leerlingen van OBS de Klim binnen het thematisch onderwijs en hoe kan je deze volgen en meten?

Werkgroep 7 – zaal 2.27

Met andere ogen kijken naar leerkracht-leerling interacties in de klas

Janneke de Ruiter, Monika Donker & Hinke Endedijk; UvA / UU / Uleiden

Tijdens de klassikale instructie roept Milan door de klas tegen de leerkracht: "Wat ben jij dom!" Wat doet zo'n incident met de emoties van de leerkracht? Hoe zou jij als leerkracht reageren op dit gedrag van Milan? Wat voor rol speelt de reactie van de leerkracht op de emoties van Milan zelf? En welke rol speelt de leerkracht in hoe klasgenoten naar Milan kijken? Op basis van recente resultaten uit onderzoek gaan deelnemers aan de hand van deze casus in op deze vragen.

Workshopronde 2 - 17.05-18.00 uur

Werkgroep 8 – zaal 1.34

Leren lezen in een tweede taal: Hoe kunnen we leerlingen het beste ondersteunen?

Moniek Schaars, Universiteit Utrecht

Kinderen spreken thuis soms een andere taal dan de taal waarin zij leren lezen op school. Zij hebben een hoger risico op achterstand bij begrijpend lezen in de hogere groepen van het basisonderwijs. We vertellen over ons onderzoek (kleuterklas tot groep 5) en relateren dat aan de dagelijkse praktijk.

Meertaligheid in STEM

Elma Blom, Universiteit Utrecht

Hoe ga je om met diversiteit in de klas? Hoe zorg je ervoor dat alle leerlingen kunnen participeren in vakinhoudelijke interactie? De vakken rekenen en wetenschap & techniek (W&T) zijn geschikte contexten om het talige repertoire van leerlingen te benutten.

Werkgroep 9 – zaal 2.32

Over denken en doen bij meetkunde onderwijs

Karel Boonstra, Hogeschool Utrecht

Waarom worden schaduwen langer als je van de lantaarnpaal wegloopt en niet als je van de zon wegloopt? Wat hebben kinderen nodig om een dergelijk vraagstuk te onderzoeken en eventueel op te lossen? En wat hebben leerkrachten nodig om dit in de klas te begeleiden en de meetkundige ontwikkeling van hun leerlingen te bevorderen?

Verhoudingen leren met embodied design

Gitte van Helden, Universiteit Utrecht

Kunnen leerlingen rekenen beter begrijpen door te bewegen? Steeds meer wetenschappelijk onderzoek toont aan dat het antwoord op deze vraag 'ja' is. Het hele lichaam is betrokken bij het leren. Op basis van deze nieuwe visie op cognitie ontwerpen we lesmateriaal voor verhoudingen, met gebruik van ict.

Werkgroep 10 – zaal 1.47

Techniek. Als men vraagt, "wat leren ze ervan?", dan sta ik met een mond vol tanden

Dannie Wammes, Universiteit Utrecht/HAN

Uitspraken als deze waren de aanleiding voor mijn promotieonderzoek naar het leren van kinderen in het domein techniek. Aan de hand van praktijkvoorbeelden laat ik de deelnemers zien en ervaren hoe het begrip van technische systemen zich bij leerlingen ontwikkelt.

Werkplaats

Marie-Louise Bijl, Apollo 11

Hoe kunnen de leerlingen van de Apollo 11 hun eigen ontwikkeling volgen met betrekking tot onderzoekend en ontwerpnd leren?

Werkgroep 11 – 2.27

Lesson study

Karin van Look, Universiteit Utrecht

Lesson Study (LS) is een krachtige manier om als team van en met elkaar te leren. Maar wat is er allemaal voor nodig om het leren van professionals plaats te laten vinden?

Werkplaats

Gwendolyn de Graauw, Stepping Stones

Op welke manier kan Lesson Study ondersteunend zijn aan het ontwerpen van een geschikte (CLIL/ EDI) les voor basisschool Stepping Stones?

Werkgroep 12 – zaal 2.12

Het waarom achter het hoe: cognitieve principes in de klas	Werkplaats	Werkplaats
<i>Luce Claessens, Steven Raaijmakers; Universiteit Utrecht</i>	<i>Lieke Daemen, Dr. Bosschool</i>	<i>Nicole Verdier, De Boomgaard</i>
Bijvoorbeeld: "Hoe weten we nu dat het een goed idee is om eerst voorkennis te activeren?" Onderzoek uit de cognitieve psychologie geeft antwoord op deze en andere vragen. Wat betekent dit voor leerling en leerkracht.	Verslag uit de werkplaats onderwijsonderzoek	In welke mate leidt formatieve assessment tot een hogere mate van betrokkenheid bij leerlingen tussen de 8 en 12 jaar?

Werkgroep 13 – zaal 1.49

De relatie tussen ouders en jonge kind professionals in superdiverse opvang en educatie	Werkplaats	Werkplaats
<i>Martine Broekhuizen en Ryanne Francot, Universiteit Utrecht</i>	<i>Jolanda Snoek, Lukasschool</i>	<i>Cynthia Claassen, De Piramide</i>
In deze workshop delen we met jullie recente resultaten uit de ISOTIS interview studies met ouders en jonge kind professionals in Europa. Hoe wordt de relatie tussen ouders en professionals in verschillende Europese landen ervaren vanuit zowel het perspectief van ouders als die van Jonge Kind professionals?	Wat zijn de denkbeelden van ouders en leerkrachten over de centrale waarden van de Lukasschool en hoe verschillen deze, of komen deze met elkaar overeen?	Hoe kunnen leerkrachten muziek bewust als verbindende factor inzetten t.b.v. de groepsdynamiek? In hoeverre hebben instrumentale muzieklessen effect op de groepscohesie?

Werkgroep 14 – 2.28

Tafel van 30	Werkplaats
<i>Jeppe den Uijl, X11</i>	<i>Nicole Goris, Zonnewereld</i>
In deze workshop maak je kennis met het project Tafel van 30. 30 als in dertig bijeenkomsten in anderhalf jaar, dertig als in ons kengetal, Utrecht. Twee vo-scholen en 2 po-scholen komen gedurende anderhalf jaar om de week bij elkaar om met en van elkaar te leren over W&T en ICT.	Wat zijn de sterktes, zwaktes, kansen en uitdagingen voor 10-14 Onderwijs op Zonnewereld?

Posterpresentaties en borrel - 18:00-18:30

We sluiten de middag af met een postersessie met een borrel.

PO Partnerschap regio Utrecht

Deze conferentie is mede mogelijk gemaakt door de Werkplaats onderwijsonderzoek (Werkplaats), het Wetenschapsknooppunt Utrecht (WKUU), het Kenniscentrum Talentontwikkeling Wetenschap & Technologie (KTWT) en het PO Partnerschap, waarin samenwerken: SPO, KSU, PCOU, Trinamiek, KPOA, Wereldkidz, Kalisto, HU, Marnix en UU.

uu.nl/po
po@uu.nl

Alle conferentie bijdragen zullen na de conferentie beschikbaar zijn via de website.

De volgende PO-conferentie: Woensdag 3 februari 2021